

Adeu a un protestant català

«Facilitar als creients protestants dels Països Catalans l'accés a la Bíblia, a la literatura religiosa en català, esdevindrà un objectiu central en la seva vida»

No són encara les 8 del matí d'aquest dimarts que començo a rebre missatges fent-me saber que ha mort Benjamí Planes i Capuz, o com diuen els meus amics protestants, que *ha passat a la presència del Senyor?*. M'ho comenten persones que, tot i compartir la mateixa fe, no pertanyen totes a la mateixa denominació, que és així com s'anomenen les diferents branques sorgides de la Reforma protestant presents aquí: baptistes, metodistes, assemblees de germans, presbiterians i reformats episcopals. Tot i la diversitat d'identitats religioses, el dolor per la seva pèrdua és la mateixa en tots els casos, però, al mateix temps, sobretot entre els familiars més directes, la tristor i el plany per la seva desaparició conviuen amb una certa serenor joiosa a l'hora d'acceptar que, finalment, ha arribat al destí que desitjava, als seus 94 anys.

Nascut el 22 d'agost de 1926 a Sabadell, en el si d'una família protestant, el pare i els altres dos germans eren originaris de Granyena de Segarra. El 1911, la seva era una de les famílies que amb els Carles, Cervelló, Gubern, Puig-Vinyals, Reginaldo i Verdés, van fer possible una nova embranzida a l'església baptista sabadellenca, llavors pastorejada per Ambrosi Celma, amb l'ajut de Manuel Zapater, Antoni Muniesa, Sebastià Verdés i Llibertat Rovira. Quan, el 1935, es produïren dissensions a l'església local, Jaume Planes i Pont, el seu pare, en liderarà el grup més afí al pastor i poeta Antoni Almudèvar, i, un any després, obriran el seu propi local de cultes al carrer Mendizábal, 102.

Batejat a Barcelona el 4 de juny de 1942, Benjamí Planes assisteix a la VI Convenció Baptista estatal, celebrada a Madrid el mes d'agost de 1949, en la qual és escollit vicesecretari dels joves baptistes de tot l'Estat espanyol i el també català Pere Bonet, president. Amb els anys, Planes serà el tresorer de la UEBE (Unió Evangèlica Baptista d'Espanya). El compromís personal amb les seves conviccions és absolut, en uns moments on tant la seva fe religiosa com la seva condició de català nacional coneixen tota l'hostilitat del règim franquista a la qual ell fa front amb el millor ànim possible. Casat amb Isabel Puig, filla de Pere Puig, músic protestant promotor de la prestigiosa Coral Al-leluia, el pastor Julio Nogal n'oficià la cerimònia religiosa. El 1965, és l'artífex principal de *Cants de glòria*, l'himnari protestant en català que recull 22 himnes, compilats per ell, amb l'ajut d'Àngel Cortès, Daniel Giralt-Miracle, Pere Puig i Joan Vallès, preocupats tots ells per recuperar la dispersa himnologia protestant existent en llengua catalana. L'edició de l'any següent ja inclourà 31 himnes, la de 1969 n'incorpora 116 i fins a 214 la de 1979. La de 1982 conté la lletra i la música corresponent per a l'ús dels organistes de les esglésies evangèliques catalanes i la de 2004 en conté 271.

Facilitar als creients protestants dels Països Catalans l'accés a la Bíblia en català, així com a la literatura religiosa i a una informació bàsica en aquesta llengua, esdevindrà un objectiu central en la seva vida, com a protestant i com a català. Per això, no és estrany que, el 1966, en constituir-se, amb presència de les diferents denominacions, la *Fundació Bíblica Evangèlica de Catalunya* (FBEC) amb l'objectiu de fer arribar els textos bíblics a la societat catalana en la seva pròpia llengua, sigui ell qui en presideixi el comitè executiu. Dos anys després, juntament amb Àngel Cortès i Josep Grau, adopta una decisió encara més ambiciosa: editar una revista protestant íntegrament en català, per primer cop a la història. El febrer de 1968, els tres promotors, per tal de defugir la vigilància franquista, engeguen el projecte asseguts en un banc del Parc de la Ciutadella, mentre tot de canalla juga i corre i les famílies passen plàcidament. El 1975 assumirà la direcció, fins al moment de la seva mort, de la que és una de les publicacions en català de més llarga durada de la història.

Tant el 1969, com l'any següent, presidirà la Conferència de les esglésies baptistes de

Catalunya. Fins al 1972, cada dimecres a les 14h, ràdio Montecarlo emetrà des de Mònaco un programa evangèlic, de 30 minuts de durada, en català: *?Aquell camí oblidat?*, preparat per Miquel Valbuena de Barcelona estant, amb textos de Benjamí Planes, entre altres. El 9 d'abril de 1979, serà un dels integrants de la delegació protestant que s'entrevistarà amb el president de la Generalitat, Josep Tarradellas, com més endavant amb Jordi Pujol. I el 3 de juny de 1988, és un dels quatre que es reunirà amb el president sortint del Parlament, M. Coll i Alentorn i amb el successor d'aquest, Joaquim Xicoy, un mes després, el 18 de juliol, juntament amb altres set representants.

La Institució Bíblica Evangèlica de Catalunya, nom actual de la FBEC, editarà les versions al català de Pau Sais, amb revisió lingüística de Benjamí Planes i J.M.Fontcuberta, d'*Els proverbis* (1990), *El llibre de Job* (1992), *L'Eclesiastès* (1995) i *El Càntic dels càntics* (1996). I ell en serà President i secretari executiu. Quan la tardor del 1997 té lloc la celebració del *Ir Congrés Protestant de Catalunya*, a Terrassa, sota la presidència de Josep Monells i amb la presència de les màximes autoritats civils catalanes, Planes i Àngel Cortès hi fan aportacions sobre llengua catalana i protestantisme, ja que ell és l'artífex de la normalització de català en els ambients protestants. Ara se n'ha anat sense moure's d'on sempre ha estat, sent el president del Consell Evangèlic de Catalunya, que agrupa les diferents branques del protestantisme, i director de la revista Presència Evangèlica.

Quan vaig interessar-me per estudiar la història del protestantisme als Països catalans vaig tenir l'oportunitat de fer-ne la descoberta i d'establir-hi una relació personal amable i sincera, des del respecte i la simpatia mútua que ens professàvem, ell creient i jo agnòstic. Senzill, discret, gens pretensions, la seva fe tenia la solidesa d'una pedra ciclòpia i, tot i que l'edat ja li feia encongir el cos, empetitint-lo, mai res ni ningú va aconseguir de doblegar-li l'esquena de la dignitat. Quan el 31 d'octubre del 2017, amb motiu de la commemoració dels 500 anys de Reforma protestant, ell i jo vam fer el gest simbòlic de clavar les 95 tesis de Luter en una reproducció de la porta de l'església de Wittenberg, dalt de l'escenari, en un acte concorregudíssim, ell va treure forces per renovar les seves conviccions clavant-hi les tesis amb energia i jo, al seu costat, vaig fer-ho per expressar la meua simpatia envers tots els que, al llarg de la història, han dissentit amb valentia dels dogmes oficials imposats. Bon viatge, amic Benjamí. Ara ja deus ser davant de qui sempre has volgut ser. I gràcies per la feina feta.